

V luči vere

I ljubimo
svoj dom!

RAFAEL

Glasilo jugoslovanskih izseljencev
v Belgiji, Franciji, Holandiji, Nemciji.

Uredništvo: HEERLEN, Uilestraat 12a, Holandija.
Štev. 1.

JANUAR 1933

Izdajejo: Slovenski izselj. duhovniki.
Leto III.

PRAVIČNA PLAČA.

Načelo pravične plače je postavil sam Kristus z izrekom: „Delavec je vreden svojegega plačila.“ (Lk. 10. 7.) — Ta bratski stavek je tako jasen, da bi katoliška Cerkev ne bila dolžna ponovno govoriti pravični plači, če ne bi podjetniki — med njimi večkrat tudi krščanski — pozabili na to veliko zapoved.

V preteklem stoletju se je položaj delavstva tako poslabšal, da je bil papež Leon XIII. primoran dvigniti svoj glas v obrambo delovnih pravic. V svoji znani okrožnici „Rerum Novarum“ pravi, da bodi plača pravična in vredna človeka. Posebno govori o tem, da bodi plača družinska in kaže na blagoslov pravične plače.

Načelo pravičnosti pri odmeri plače je pristno krščansko načelo — načelo krščanske morale. Prav jasno in glasno je ponovil to načelo Pij XI. pravi: Ker ima delo, zlasti delo, ki se daje v najem, poleg osebne ali individualne, tudi socialno stran, se ima po tem tudi ravnati ali določati plača.

Najprej je treba delavcu dajati plačo, ki je zadostna za vzdrževanje njega samega in njegove družine. Zloraba je, ki se mora na vsak način odpraviti, da morajo matere radi premajhne očetove plače zunaj doma iskati zaslužka in tako zanemarjati domače delo, posebno vzgojo otrok.

Osnova pravične plače je torej ta, da zasluži delojemalec vsoto, ki je zadostna za vzdrževanje njega samega in njegove družine. Pri določitvi te plače pa se je ozirati tudi na razmere v podjetju in na zahteve občine blaginje. Nepravično bi bilo zahtevati take plače, ki jih podjetje v gotovi dobi ne prenese, ne da bi propadlo in potegnilo v nesrečo tudi delavstvo. Seveda če podjetje slabo stoji radi podjetnikove malomarnosti, nepodjetnosti ali premajhne skrbi za tehnični in gospodarski napredek, ni to pravičen vzrok, da bi se plače zmanjševale.

Višina plač se pa mora ravnati tudi po zahtevah občine blaginje. V času brezposelnosti so previsoke plače krivične. Socialne pravičnosti zahteva, da se plače tako uravnajo, da more čim največ deležcev dobiti delo in primernih dohodkov za življenje.

Tudi se plače ne smejo ravnati po razmerju med ponudbo in povpraševanjem, kot je to pri blagu. Kajti človek ni blago. Ponavljamo, da je edino merilo za pravično plačo pravičnost. Leon XIII. pravi: Bodi, da delavec in gospodar soglašata glede velikosti plačila, vendar ostane vedno tu nekaj od naravne pravičnosti, kar je starejše od proste volje pogodbenikov, namreč to, da mora plačilo zadostovati, da hrani delavca.

VOŠČIMO VAM NOVO LETO.....

Novoletni dan velja po šrni zemlji za veseli, upapolni dan. Komaj v starem letu odbije cerkvena ura zadnjih dvanajst udarcev — že zažari celo najbednejšemu siromačku obličje v tolikem sijaju, da bi menil, zadel je prvo srečko. Nima je sicer še v žepu, a pričakuje jo vsak čas.

Tudi meni osebno se bo v novem letu godilo naravnost imenitno, če gre po pravici in resnici na svetu. Povem vam: vse žepce imam polne — najlepših želja. Na vseh stezah in ovinkih sem jih vtikal v žep, ko so me danes zjutraj srečevali na poti v cerkev. Zadnje sem dobil v zakristiji. Moj priden ministrant zraste pred menoj, ko stopim v zakristijo, požre dvakrat slino in začne: „Voščim Vam novo leto, dobro zdravje, dolgo življenje in vse, kar si sami želite.“

Bog povrni, fant! Lepe reči: dobro zdravje in dolgo življenje. Nimam nič proti.

Začne pa se težava tam, kjer je rečeno: „in kar si sami želite.“ Ni tako lahko to, kakor si mali in veliki otroci mislijo. Mali otroci kajpada nimajo večje želje nego da stisnem v roke za lepo voščilo vsakemu vsaj deset centov. Veliki, stari otroci, si pa žele seveda vse mogoče, a glej, tu postrežba odpove. Če bi bilo po njih željah, bi na svetu živeli sami zdravi, brezskrbni ljudje, katerih glavno opravilo bi bilo približno v tem, da bi obrali vse piščance, ki bi morali že pečeni frčati po zraku. Toda ne, navzlic tisočletnim željam se zemlja še ni spremenila v paradiz in se ne bo. — Vidiš zdaj, kako težko je želeći sebi kaj pametnega, kar daje upanje, da se bo tudi izpolnilo.

Stari modrijan v poganski Grški, Diogen, je to dobro vedel. Nekoč je slavnega modreca obiskal macedonski kralj Aleksander. V hišo sicer ni mogel, ker je Diogen — načelno nasproten vsemu odvišnemu razkošju — bival v sodu. Kralj ga zaprosi, naj mu izrazi kako željo; njegova kraljeva milost da mu je pripravljena izpolniti tudi najdrznejšo. In kaj je zaželel modri mož? „Umakni se mi s sonca!“ To je bilo vse.

Je bil prismojen? Ne povsem. Bil je pač človek, ki sta mu prevara in razočaranje tako zagrenila življenje, da ni upal niti na najmanjšo željo. On, in ž njim že nekateri globoki človek, je spoznal, vse je ničemurno!

A stoji! Docela pa so to ne ujema. Ni vse ničemurno. Ni vse omama in razočaranje. In niso vse želje varanje samega sebe. Tega ubogi Diogen ni vedel: bil je pogan. Ko bi bil pa, recimo, ribič ob galilejskem morju kot Simon ali Andrej. — in bi prišel k njemu oni večji, največji kralj, čigar kraljestvo ni od tega sveta, in bi mu govoril, o breznu blaženosti in veselja, ki ga uživajo tisti, ki Njega ljubijo?

O, tedaj bi pač vedel, kaj naj želi. In to vem jaz, in veš ti. Saj sva kristjana, ne pohana, ne norca. Nisva pohana kot diogen, zato bova nekaj želela. Nisva norca, zato bova želela

kaj pametnega, kaj resnično dobrega, najvišjega, kar nama more biti dano, edinega, kar nama bo izpolnjeno popolnoma gotovo in brezpogojno, ako si le resnično želiva in z vsem hrepenenjem srca in z vso močjo volje hočeva: kraljestvo božje. To najprej in čez vse drugo. Dolgo življenje in dobro zdravje prepustiva zaupno Onemu, ki je obljubil, „da nam bo to navrženo“.

Veš, da sva otroka večnosti. — O povej, ali ni neizrekljivo lepo, ko čez leta zaslutiš, da to vidno časno življenje, ki ga zdaj živimo, še dolgo ni vse. Le nekaj malega je poleg tega, kar še pride. A v sebi vem, da je sedanje življenje komaj bleda, zamotana sanja vpricho življenja, ki mi bo razodeto tam v večnosti. Kaj nisi še opazil, da je vse življenje, od zibel do groba, en sam čudež, eno samo razodetje. In onstran groba, tam bo še celo tako. Čemu pusti Bog, da umiramo, če ne zato, da bomo tam z novimi očmi, z novim spoznanjem mogli dojeti vso božansko veličino življenja.

Kaj nisi prav nič radoveden, da zmeraj prosjačiš za dolgo življenje na zemlji? Jaz, jaz hočem večno življenje! Ob robu večnosti stojim..... sedajle ob Novem letu in zrem vanjo v največjim hrepenenjem!

V tem hrepenenju bodimo združeni, bratje, ob nastopu novega leta.....!

KRIZA JE.....

Kriza je. To je beseda, ki jo danes izgovarja staro in mlado. O krizi govore tisti, ki vedo, kaj ta beseda pomeni in govore tisti, ki njenega pomena prav nič ne razumejo. Kriza je namreč tuja beseda in zato morebiti še bolj strašna.

„Kriza je. Denarja ni. Ne moremo. Varčevati moramo. Vse, kar nam ni potrebno, moramo opustiti.“

Tako in podobno govorjenje bodo letos slišali vsi tisti, ki bodo šli na delo v zadevi dobrega tiska. In človek bi tem ljudem kar prav dal, če bi bila kriza samo v denarnicah in na svetovnem, gospodarskem trgu.

Veste, pa je današnje dni kriza tudi v glavah. Kriza za Boga in zoper Boga, za vero in za nevero. In to je še hujša kriza, bolj nevarna kriza kakor pa samo gospodarska. Vse-povsod gre danes tožba o pomanjkanju globoke vere. Vero pa je mogoče zajeti iz oznanila.

Oznanjevalcev Kristusovih pa je več. Eni so glasno govorili: pridigarji, misijonarji, dušni pastirji. Drugi so bolj molčeči: katekizem, zgodbe sv. pisma, molitvenik, koristna knjiga, dober časopis. Oboji pa so potrebni. Ko sta sv. brata Ciril in Metod prišla Slovanom oznanjevat sv. vero, nista prišla brez knjige v roki. Ko je naš apostol Baraga sejal božje besede med Indijanci, mu je bila v pomoč knjiga v indijanskem jeziku. Ko je naš za vse dobro goreči A. M. Slomšek dramil med Slovenci versko in narodno zavest, tega ni storil brez tiskane besede. To smo letos ob njegovi sedemdesetletnici slišali.

Vera je torej iz oznanila; oznanja se pa z govorjeno in s tiskano besedo. Oznanjuje in utrjuje.

Pa še tole vam bom povedal. Ko bi danes še smeli pisati nove knjige sv. pisma, bi jaz predlagal, naj se notri napiše tale stavek: Dvojih ljudi se boji moja duša in je zanje v skrbeh. Tistih, ki pravijo, da ničesar ne berejo in tistih, ki pravijo, da berejo vse, kar jim v roke pride, ki tiskano besedo takorekoč požirajo.

Prvi, ki ničesar ne berejo, so kakor trs, ki ga veter maje. Sami zase so morebiti kar dobri verniki, ali če pride le rahla izkušnja, če slišijo le malo protiverskega pihljanja, pa bodo že v dvomih in ne bodo vedeli, ne kod, ne kam.

Tisti, ki vsevprek berejo, najsibo branje tako ali tako, se mi pa zde podobni ljudem, ki vsako hrano čezmerno uživajo in nič ne pomislijo, ali bo želodec mogel vse prebaviti ali ne. In tako so kljub zadostni, če ne že preobilni hrani vedno slabotni, vedno bolehní, vedno potrebni zdravniške pomoči. Želodec ne more vsega prebaviti, če je še tako dober in krepek; in duh tistih, ki vsevprek berejo, dobro in slabo, versko

in protiversko pisanje, tudi ne more vsega obvladati, kar jim pride v glavo. Ne morejo več ločiti zrnja od plev in od plevela. Nikdo naj se ne izgovarja, da je zadosti utrjen, njemu da ne more nobena knjiga škodovati in da ga ne bo noben časopis premotil; on že ve, kar ve in njegove vere ne more nihče omajati. So namreč strupi, ki delujejo hitro, pa so tudi strupi, ki delujejo počasi! Drugi spet pravijo, da v slabih listih berejo samo novice. Ali tudi novice niso vselej brez strupa.

Kriza je. Kriza duhov. Kriza v glavah. Svet se meša, in mi se mešamo z njim. Zmeda nad zmedo. V takih časih je dober prijatelj zlata vreden in njegova beseda je kakor sonce. In tak prijatelj današnjih dni je dober časopis in verjemi mi, da naš „Rafael“ ni med zadnjimi.

To kaže tudi vedno naraščajoče število njegovih naročnikov. Da je naš „Rafael“ res dober prijatelj naših izseljencev, o tem ste gotovo prepričani tudi vi, dragi čitatelji!

Veste, kaj?! Privoščite tega zvestega prijatelja, ki Vas spremlja že dve leti po tujini, tudi svojemu zancu, sosedu! Ko ste prebrali „Rafaela“, dajte ga drugemu, ki ni naročen na njega! Dajte, pridobite sosede, da i oni naroče naš izseljeniški list!

Citatelji! V imenu dobre stvari, o kateri ste prepričani i Vi sami, Vas prosimo: **širite naš list!** Vsak naročnik naj pridobi še vsaj enega novega naročnika!

„Dokler imamo čas, delajmo dobro vsem, zlasti svojim domačim po veri!“ piše sv. Pavel.

DOŽIVLJAJI SLOVENSKEGA DELAVCA V RUSIJI.

V Sibiriji.

Vesel, da sem dobil delo, sem zapustil Moskvo. Vlak je drvel po neizmerni ruski zemlji proti Uralu, rud bogatem gorovju, ki loči Evropo od Azije. Po večjih kolodvorih je bilo povsod dosti ljudstva, ki je potrprljivo čakalo na vlak. Ne smete namreč misliti, da prihajajo vlaki tako pravilno kot v zapadni Evropi. Toda rusko ljudstvo je potrpežljivo. — Zgodovina več stoletij ga je naučila temeljito te čednosti oziroma toposti. Nikdar ni imelo to ljudstvo nobene besede, nobenih pravic, ne v carski državi ne v sedanji republiki, čeprav ima naslov kmečko-delavska. Zato je svetovno znana ruska beseda: ničevo. Kaj zato, če tri dni potrpežljivo čaka na vozni listek, zakaj bi se potem razburjal, če mora tri dni čakati, da prestopi na drugi vlak. Ničevol! Saj ima nekaj starih cunj skupaj zavutih, na to se vsede ali dne pod glavo in se ne meni za celi svet. Kam bi se mu tudi mudilo. Od življenja nima kaj pričakovati. Živel bo borno, dokler ga štirje mužiki ne poneso v grob. Vprašujem se kaj bo ostalo temu bednemu ljudstvu, ako mu boljševiski vzamejo edino, kar je imelo v tolažbo, namreč vero.

Videl sem že na poti veliko revščine, a vse to so bila še nebesa proti neizmerni bedi, ki sem jo videl pozneje v nekem lagerju kmetskih izgnancev v Sibiriji. Na tisoče ljudi je bilo z nedolžnimi otroki nabasanih v jamah, ki so bile za silo pokrite z deskami. Lakota, mraz, mrčes so jih ugonabljalí drugega za drugim, kar je bilo očitno namen boljševiske ljudske vlade, da se jih čimpreje iznebi.

Kmalu je gorovje Ural za nami. Še dva dni puste voznje po Sibiriji in končno sem na cilju. V Anžerki blizu Tomska je premogokop, kjer bom poiskusal, kako živi rudar v Sibiriji pod sovjetsko-delavsko vlado.

Nakažejo mi sobo v prostorni leseni hiši. Štiri priproste postelje so v sobi, torej bom imel še tri tovariše za družčino, da ne bo preveč dolgočasno o prostem času.

Drugi dan grem na delo. Delavci-Rusi me gledajo po strani, ko čakam tujec na vstop v jamo. Pozneje sem zvedel, da nimajo radi tujih delavcev, ker ti, kot izvežbani rudarji, nekaj več zaslužijo. In nevoščljivosti nikjer ne manjka na svetu, kot sami to dobro veste in včasih tudi čutite.

V rovu sem. Vedel sem, da se dela 6 ur, torej le pogumno začni, da bo več narejenega in boljši zaslužek. Res sem delal kot črna živina. Delo je bilo toliko bolj naporno, ker

je bilo orodje jako težko. Končno mine prvi šiht. Seveda radovedno čakam na delovni listek, da vidim, koliko sem zaslužil. Na listku je stalo zapisanih 4 rublji in nekaj kopejk.

Po delu sem bil tako zbit, da sem se za eno uro vlegel na posteljo, ker mi vsled velike utrujenosti ni dišala nobena jed.

Za hrano smo dobivali karte. Jedel sem polovico slabše kot v Kanadi, in za to slabo hrano je znesel račun na dan vsaj 5 rubljev. Račun mi umevno ni šel skupaj. Upal sem, da zaslužim morda sčasoma več, a moj up je bil prazen, ker nikdar nisem prišel do 5 rubljev, torej nikdar nisem zaslužil toliko, da bi se za težko rudarsko delo primerno nahranil.

Naredil sem 30 šihfov. Vsak dan je bila izguba samo pri hrani. Od izgube pa žive le mesarji, kot pravi pregovor. Kaj bo za obleko i.t.d.

Tu mi ni kazalo ostati. Toda Rusija je velika, zakaj bi še kje drugje ne poiskoval.

Spravil sem svoje reči skupaj, se poslovil in odšel dalje v Sibirijo tja do Irkucka. Blizu tega mesta sem v Polovini znova prijel za delo. Bile so iste žalostne razmere kot na prvem mestu. Rečeno je sicer, da se vsakdo lahko pritoži, če misli, da mu je paznik ali inženjer storil krivico. A tako postopanje se je vlekle mesece in mesece in nazadnje je imel le višji prav. Tudi so vedno prestavljali zlasti paznike, da so bili vedno frišni in goreči. Petletka je določala koliko ton premoga mora dati vsak rudnik. Torej delaj in se muči in trpi, ker pozneje enkrat bodo prišli boljši časi za delavstvo. Ali kedaj bo ta negotovi enkrat. Ali sploh kedaj pride?

Delavec dobi letno eno obleko in par čevljev. Vse je slabo in drži par mesecev. Potem hodi strgan in bos. Štrajki so prepovedani. Če nisi z delom zadovoljen, ti vzemo karto za hrano. Glasno zabavljati in kritizirati ne smeš, ker so posledice prehude. Takoj si sovražnik režima in kot tak smrti vreden.

Tako sem do dobra spoznal žalostne delavske razmere v Sibiriji. Dalje mi ni kazalo več iti. Krenil sem jo nazaj po dolgi sibirski železnici, nazaj v evropsko Rusijo. Ameriških dolarjev je bilo vedno manj, treba je bilo bolj se približati Kanadi, da bi se v slučaju splošnih žalostnih delavskih razmer še mogel vrniti k svoji družini. Videl sem namreč več naših ljudi, ki so prisiljeni tam ostati, ker so brez vseh sredstev. Prišli so iz Nemčije in Amerike. Verjeli so sladkim besedam komunističnih agitatorjev in šli v nesrečo. Tudi naletiš še na naše bivše vojne ujetnike. Nekateri so pravili, da so zamudili rok za možnost vrnitve. Stanujoči daleč od sveta za take določbe niti vedeli niso. Nevednost pa upostevajo le božje postave, ne pa človeške. Doma jih obžalujejo za mrtve, kar v gotovem oziru tudi so. Žalostni so mi segali v roko, ker globoko v srcu še tli ljubezen do tega, kar je bilo in se ne da čisto pozabiti.

(Sledi.)

FRANCIJA.

Sallaumines-Méricourt.

V tukajšnji slovenski koloniji se je začelo prav lepo razvijati društveno delovanje. Rudarsko društvo sv. Barbare je dostojno proslavilo svojo rudarsko patrono z dopoldansko službo božjo in popoldne z igro „Prisega o polnoči“. — Udeležba je bila izredno velika in zadovoljnost s prireditvijo splošna. Le tako složno naprej.

Kot trajen spomin na to slavlje se je dala celokupna slovenska kolonija slikati pred cerkvijo, kjer se vrši naša služba božja.

Na sv. Stefana praznik naš je pa čakalo še večje prijetno iznenadenje. Šolska mladina je nastopila pod vodstvom bratovščine Rožnega venca z lepo uspelo božičnico. Igrali so dve božični igrici. Sledile so deklamacije in nastop mladih vojakov s petjem. Vendar ne smete misliti, da so izgledali kot moderne armade. V smislu želja mednarodne razoroževalne konference smo izvedli temeljito razorožitev. Razun papirnatih vojaških čak niso imeli ničesar, kar bi spominjalo

na ostalo vojaštvo. Celo njihov mladi general je vihtel ponosno le leseno sabljo. Bog ve, če si bodo ta lep zgled kaj vzele k srcu velike in male države! Za vsak slučaj smo dali to idealno vojsko fotografirati, da ne bo kak diplomat skušal utajiti tega dejstva.

Če še omenim, da so bili koncem predstave vsi otroci obdarjeni z božičnimi darili, si lahko mislite, da je bilo vselej splošno.

Merlebach.

Božič. V Franciji božič ni to, kar pri nas doma na Slovenskem praznik tihe, rekel bi svete zbranosti, ko se niti pri znancih ne dela obiskov, ker je sveti dan predvsem verski in družinski praznik. Tu je božič predvsem družabni praznik, dan, ko si vse išče razvedrila v veseli družbi, najrajši pri pijači v restavrantih in podobnih lokalih. Vkljub temu pa tu v obmejni Loreni, ki je veljala vedno za katoliško, le še prevladuje božično razpoloženje v našem smislu. Celo iz restavracij si pozno v večer lahko slišal še dosti lepo ubrane glasove: *Stille Nacht, heilige Nacht.....*

Kako smo pa Slovenci kaj praznovali ta najlepši in najganljivejši katoliški praznik? Na splošno ne moremo trditi o kaki posebni verski zavednosti ali celo gorečnosti. Prazniki kot so božič ali velika noč pa le prinesejo malo več ognja. Zato ravno te praznike poskušamo — čeprav z velikimi stroški in žrtvami — kar najslovesneje praznovati.

Lani smo v zgodovini tukajšnjega slovenskega naseljenstva prvič imeli slovensko polnočnico, zato še nekam boječe. Letos drugič že bolj samozavestno in celo prvi, ob pol 12 h. Prehiteli smo Poljake. Udeležba polnoštevilna. Iz kolonij so vozili avtobusi. In pritrkavali smo, prav po naše! Posebnost je letos bila tudi ta, da so se naše polnočnice udeležili mnogi domačini izobraženci, ki so jih privabile prelepe slovenske božične pesmi, spremljane od zelo lepo ubranega orkestra. — Slovenska božična pesem je vzbudila že prej pri vajah tako pozornost med domačini, da je bil cerkveni zbor povabljen na božičnico, ki jo je priredila mestna občina v novem velikem otroškem zavetišču, in je tam kot prvo točko odpel dve božični pesmi. Navzoči so bili ravnatelj premogovne družbe, njegov tajnik, mestni župan, učitelji i. t. d. G. župan je prav posebej še izrazil priznanje in zahvalo. — Tako nam tujci priznavanje lepote, ki jih mi nočemo videti in ceniti. „Žar nebes se vtrinja.....“, utrnil se je celo med ljudi, ki ne razumejo naše govornice. Po restavracijah in drugod so si pripovedovali domačini, da smo Slovenci imeli najlepši božič..... In vendar se v premnoga slovenska srca ni prav nič božičnega utrnilo, morda jih je bilo polovica, ki niso slišali božične pesmi. Bo sploh še kdaj prišel k njim božič?

Cité Jeanne d'Arc. Lani smo se polnoštevilno udeležili slovenske polnočnice v Merlebachu. Letos pa smo jo obhajali skupno s tukajšnjimi domačini, akoravno bi bili radi tudi pri slovenski. Pa je bilo pevski društvo „Zvon“, ki je obenem tudi cerkveni zbor, povabljeno, da poje pri tukajšnji polnočnici. Tako vedno bolj pridobivamo na ugledu med domačini. — Staro leto smo pospremili s Silvestrovim večerom; tombolo, simbolično sliko in domačo zabavo.

Slov. Podp. Društvo sv. Barbare, Freyming-Merlebach je na Stefanovo priredilo prijazen družinski večer z obdarovanjem družtv. otrok. Od družin, ki imajo 2, 4, 6 otrok, so otroci dobili darila tudi v blagu. Člani cerkv. zbora so zapeli par božičnih ob spremljavi harmonik! (G. Frece zna na harmonike tudi pobožne!) Sledila je kratka burka „Brez zajutрка“, licitacija božičnega drevesca i. dr. Vse v prav domačem razpoloženju.

V prostore „Jugoslovanskega Doma“ dobimo, kakor upamo, primerne klopi ali stole, da bomo mogli začeti s slovensko šolo. Da ne bo nerazumevanja, že kar naprej recimo: Oni slovenski starši ki mislijo, da skazujejo tistemu, ki se trudi z njihovimi otroci, **kakšno, milost**, naj jih v naprej nikar ne pošiljajo!

Stiring: Prežalosten letni obračun. Pri firmi Wendel je zaposlenih morda komaj 200 Slovencev. Od teh je od decembra 1931 do decembra 1932 našlo **tragično smrt kar pet!** Žalosten davek! Zadnja smrtna žrtev je Janez Podgornik, 39 let star, primorski Slovenec, družinski oče. Pokopan je bil 17. decembra. — Pokoj nesrečnim žrtvam tujine! — Pri Sarre et Moselle med Slovenci ni bilo ravno preveč smrtnih nesreč v tem letu. Menda ena sama. Toda koliko je pohabljenih, nekateri za zmeraj, to pa ni nič manj žalostno poglavlje takozvanega „Murkssystema“! — Da bi bilo novo leto bolj srečno!!

Še vedno kriza? Na utrdbah (festungah) so mnogi dobili delo, ko so bili odpuščeni z rudnikov zadnje spomlad. — Sedaj na zimo jih zopet v množicah odpuščajo. Slišati je bilo, da jih bo Sarre et Moselle z novim letom sprejemal zopet nazaj. Kakor smo informirani, žal, se to upanje ne bo izpolnilo. Morda nas tam na spomlad čakajo nova razočaranja!

Aumetz.

Slovensko delavsko društvo iz Aumetza je imelo na božic lepo uspelo prireditve. Pod vodstvom neutrudljivega pevovodje nam je mešani zbor zapel nekaj lepih pesmi. Zdi se pa, — in to povsod — da pevci pojejo bolj radi sebe, kakor poslušalcev. Pri izbiri pesmi odločujejo skoro izključno pevci. Kaj bi bilo primerno duševnosti in glasbeni izobrazbi poslušalcev, na to se ne gleda. Naj bi se pevski zbori zavedali, da vsak najraje posluša to, kar mu ni čisto tuje in novo, to kar mu je že nekoliko znano. To so predvsem naše narodne pesmi. Te naj bi tvorile pretežno večino naših programov. Vse drugače je z igrami. Pri njih izbiri gledamo, kaj bo všeč gledalcem, zato je izbira srečnejša. Tudi drama „Za srečo v nesrečo“ je bila najprimernejša reč, kar je mogel nuditi aumeški dramatski odsek svojim hvaležnim gledalcem kot božično darilo. Potrudili so se igralci, uživali so se gledalci in tudi nepotrebni natakariji niso motili igre. Prireditve namreč ni bila v gostilni, ampak v dvorani aumeškega prosvetnega društva. Vse to je pripomoglo, da je napravila igra na vse najlepši utis. Prepričan sem, da solze niso tekle samo po licih, ampak tudi v srca, kjer so zalile dve rastlinici, kateri sta morda že umirali. **Vera in ljubezen do domovine** se pravi tema rastlinicama. Daj Bog, da bi rastle in se razrastli v dve mogočni drevesi!

Tucquegnieux.

Marine. Težko smo pogrešali letos slovenskega duhovnika. Prejšnja leta smo se počutili kakor doma. Saj smo šli k slovenski polnočnici, slišali slovenski evangelij in slovensko besedo božjo. Letos je bila naša po družna cerkva o polnoči temna in prazna. Morali smo iti v sosednje cerkve. Na božič je pri francoski maši zapel naš cerkveni zbor „Zvelicar nam je rojen zdaj“, na praznik sv. Štefana pa je vso mašo pel naš zbor. Tako nam je vsaj petje dalo nekaj domačega.

Tu imamo dva bolnika prvega v Tucquegnieux drugega na Marini. V društvu je samo eden, ki je prejel lepo podporo. Zakaj bi ne pristopili vsi k društvu. Slej ali prej vsakega zadene bolezen. Kako pride takrat prav 5 frankov na dan.

Na Silvestrov večer je priredilo tuk. društvo svojim pevcem in igralcem „zadnje večerje“ v letu 1932. To v zahvalo za njihov trud. Za 15. jan. 1933. pa povabimo rojake na pevski in glasbeni koncert. O poteku in uspehu prireditve prihodnjic.

Želimo vsem poznanim rojakom po vsej Franciji srečno in blagoslovljeno Novo leto!

Marinčani in Tikenjčani.

Dopisi iz delavskih vrat.

(Zares, prav veseli smo bili teh dopisov, ker nam pričajo o zanimanju naših dobrih Slovencev v Franciji za naš list.

Priobčujemo jih zato, kolikor mogoče dobesedno. Še nam pišite! Uredništvo.)

Sallaumin P. de C. Kljub krizi, ki je tudi nas zadela, smo si ustanovili nogometni klub „Ilirija“, kojega občni zbor se je vršil 25. decembra lani. Predsednik kluba je g. Josip Selič, ki se je kljub svoji starosti prav dobro odrezal. Tudi tajnik Fr. Gačnik je pokazal svojo sposobnost. Nastopili so še: J. Rep, Fr. Paterkel, L. Žuža, J. Potočnik, Fr. Kotnik, M. Rahne. Upamo, da se drugič še boljše skazemo!

V Houches H. Savoie (v južni Franciji) se nahaja istrski Slovenec V. S. Perotti, ki želi vsem Slovincem v izseljenstvu srečno Novo leto! Iz svojega kraja, ki leži ob vznožju največjega gorovja Evrope „Mont Blanc“, nam piše: „V našem kraju je imelo delavstvo pred leti dobre čase. Krasne vile v tem letovišču so zrastle kakor gobe po dežju. Delalo se je tudi ob nedeljah dopoldne. Ob nedeljah popoldne pa so šli naše delavci s harmoniko v roki od gostilne do gostilne; če je bila nedelja prekratka, pa se je nategnilo še v pondeljek. Če pa kedaj ni bilo treba dopoldan na delo, se je seveda začelo veselje že dopoldan — pri kozarcu. Na sv. mašo se ni veliko mislilo.

V zgodbah starega zakona je čitati o egiptovskem Jožefu, ki je razlagal faraonu sanje o 7 debelih in 7 suhih kravah. Takega Jožefa bi bili tudi mi potrebovali, ker mnogo tolstih krav je že požrla suha krava „kriza“. Da bi se nam vsaj zdaj odprle oči.....!

Iz Aumetza nam piše naš prijatelj A. P.: Božične praznike smo še precej dobro praznovali, čeprav v znamenju krize. Ker nimamo svojega dušnega pastirja, tudi nismo imeli svoje službe božje, udeležili smo se pa sv. maše ob 8., pri kateri je pel tudi naš pevski zbor.

Popoldne se je vršila ob veliki udeležbi žaloigra „Za srečo v resrečo“. Igralci so svoje vloge izvrstno rešili, prav posebno moramo omeniti Janeza, staro mater in kaplana. Malokatero oko je ostalo suho. Enako je pevski zbor pod vodstvom g. Biščaka zapel nekaj naših nardnih prav dobro.

Te dni nas zapusti izvrsten tenorist g. Bajt Alojz. Odhaja na dvamesečni dopust v domovino. Težko ga bomo pogrešali, zlasti če se sploh ne bi več vrnil. Želimo mu srečno pot v domovino!

V zadnjem Rafaelu je vseboval dopis iz Aumetza neko netočnost. Pisalo se je namreč, da je ustanovil naše društvo g. Kastelic, kar pa ne odgovarja resnici. Društvo je namreč že l. 1925 ustanovil g. Blaž Saleten, dočim je prišel k nam g. Kastelic še le 1928. leta. Res pa je, da nam je g. župnik Kastelic društvo povzdignil, da je mogoče danes eno prvih društev v Franciji. Mi smo mu zato prav iz srca hvaležni in nam je žal za njim.

Kakor čujemo dobimo po Novem letu novega slovenskega župnika v osebi g. Antona Švelca. Upamo, da se bomo dobro razumeli in mu kličemo že naprej: iskren dobrodošel! Vsem čitateljem Rafaela srečno Novo leto!

Rosselange. Tudi k nam prihaja dragi nam Rafael. Saj je najboljši prijatelj in posredovalec našim povsod raztrešenim kolonijam. Ko čitam razna poročila iz večjih naselbin o raznih prireditvah mi srce medli ob misli, kako sem jaz od vsega tega izključena. Ob mojem štiriletnem bivanju v Franciji niti enkrat nisem mogla biti navzoča pri kaki prireditvi, ker sem pač tako oddaljena. Imela sem priliko videti g. župnika Kastelca malo pred odhodom v Ameriko. Le Bogu je znano, kako težko mi je bilo takrat v duši, ko sem se spomnila, da tega dobrega gospoda, našega očeta in svetovalca nikdar več ne bom videla v tej solzni dolini. Zlasti je bil gospod velika opora nesrečnim in osamljenim v tujini. Vam, g. urednik in vsem čitateljem Rafaela srečno Novo leto!

M. M.

(Torej tudi naše žene so se ojunatile in nam začele pisati! Prav tako! Še druge se oglasite.)

NEMČIJA IN BELGIJA.

Moers-Meerbeck. Naši jubilarji so bili dne 24. decembra poklicani na rudnik Rheinpreusen 5. po zasluženju jubilejno nagrado. Inspektor Oberfohren jih je v imenu ravnatelja prisrčno pozdravil ter se jim zahvalil za vztrajno in zvesto delo 25 let. Dobra kaplica zganja, ki jo je naklonil rudnik svojim 165 jubilarjem je spravila kmalu vse v dobro voljo. Izmed 65 jubilarcev na šahtu 5. je 9 Slovencev, od teh 5 članov društva sv. Barbare.

Gospodarska kriza je povsročila, da smo imeli lani na gori imenovanem rudniku 115 Feierschichtov.

Srečno Novo leto želi Zveza jugoslovanskih katoliških društev v Nemčiji vsem našim izseljencem, zlasti še naročnikom Rafaela z željo, da bi nam prineslo novo leto veliko smisla za skupno vzajemno delo po Kristusovih načelih. Vse za Boga, vero, dom in domovino!

Dopis iz Zwartberga (Belgija). Prav živo smo se spominjali o praznikih svoje domovine in lepih navad, ki vladajo tamkaj o Božiču. Tu vse bolj mrzlo je.....

Zelo smo hvaležni domovini, ki nam je poslala dobrega slovenskega učitelja v osebi g. Stovička. Res, blag človek je. Skoro vse Slovence je že obiskal. Veseli smo tega našega učitelja tako mi starši, kakor še bolj naša deca, saj ga komaj čakajo, da pride med nje. Kako žalostno bi bilo, če se bomo morali kedaj vrniti v domovino, in bi nasi mali ne poznali kraja, kjer je tekla zibelka njihovim staršem. To pa vse se uče sedaj naši otroci v slovenski šoli. Prav hvaležni smo slovenski starši svojemu učitelju ter ga prosimo, naj le dobro pouči naše male, da bodo v veselje nam in njemu samemu!

Eden nauk naj bi si mi vsi Slovenci sedaj ob Novem letu vzeli posebno k srcu, da ne bomo vedno „ta zadnji“, nauk Kristusov namreč: Bratje, ljubimo se med seboj!

Citatelj.

Gospod Stoviček Svatopluk, jugoslovanski učitelj, želi vsem našim družinam v Belgiji, kakor vsem svojim šolarčkom prav zadovoljno in srečno Novo leto, ki jim ga naj Bog blagoslovi!

Slovenska služba božja se vrši 29. januarja ob 9. uri v Eysden. Od 7—9 je prilika za sv. spoved. Pridite!

HOLANDIJA.

Službe božje v januarju.

8. januarja ob ¾9. v Eygelshoven, ob 9. v Spekholzerheide.

15. januarja ob 9. v Brunssum (pri sestrah), istočasno v Nieuwenhagen.

22. januarja ob 9. v Nieuw Einde in Chèvremont.

Pred vsako sv. mašo se spoveduje.

Dne 29. januarja je slovenska služba božja v Eysden, Belgija ob 9. uri.

5. februarja so sv. maše v Lindenheuvel in v Gezellenhuis Emma ob 9.

Krasen film

se bo predvajal 12. februarja ob 3. pop. v Heerlerheide ali pa Nieuw Einde (natančneje sporočimo prihodnjič) in ob 7. uri zvečer v Eygelshoven pri Nols. Ti dve prireditvi se vršita posebej in samo za Slovence.

Zato se že sedaj naši rojaki na to opozarjajo, ker je film res vreden, da se ga pogleda.

Dopisi.

Eygelshoven. Miklavžev večer smo priredili 18. decembra, pri katerem smo obdarovali 69 slovenskih otrok.

Društveni občni zbor se vrši 8. januarja po službi božji.

Brunssum. Miklavžev večer dne 18. decembra je potekel v najlepšem razpoloženju. Udeležil se ga je tudi pater Teotim in g. kaplan Basten. Polna dvorana se je zabavala prav

na domač način. Miklavž je bil prav resen in zahteval od vseh otrok skupno molitev. Prav tako, saj sedaj že morajo nekaj znati, ko hodijo v slovensko šolo. Šolar Stanko Kolar je deklamiral ganljivo pesem, „naš pater“ pa je prav lepo nagovoril v slovenskem jeziku. Naši godbi pa vsa čast in naša naplepša zahvala!

V februarju priredimo dve igri.

V Spekholzerheide se vrši občni zbor društva v nedeljo 8. januarja po slovenski službi božji.

Heerlerheide. Prav napeto smo čakali letos Miklavža. — Polna dvorana nas je bila z nad 100 našimi otroci, ko se dvigne dne 18. dec. zavesa na odru — a pravega Miklavža nikjer! Naši mali so nas pod vodstvom agilne učiteljice gdčne Ažmanove presenetili z „malim Miklavžom“. Da je bilo kaj za smeh, je uprizoril dramatični odsek burko „Začarana brivnica“. Med odmori nam je pa prav pridno sviral prijateljski madjarski tamburaški zbor.

In še le sedaj je prišel pravi Miklavž. Prišel je iz Jugoslavije; da, da, saj je imel s seboj parkeljna. (Tu v Holandiji namreč ni parkeljna, če tudi bi ga bilo včasih treba, saj otroci niso nič bolj pridni, kakor v Jugoslaviji). Privedel pa je s seboj tudi holandskega „Zwarte Piet“ (črnega Petra, bi rekli mi po domače). O, strah in groza, komaj se parkelj malo zasuče po dvorani, zapazimo, da mu gledajo iz vreče, ki jo nosi na hrbtu, otroške noge. Seveda smo se ga bali, tega črnega parkeljna! In ostre vile na rami....., res kar mráz nas je stresal!

Č. g. pater Teotim pozdravi Miklavža v slovenščini, zakar se ta tudi zahvali in nagovori nato otroke. Istotako pozdravijo šolski otroci Miklavža, za kar gre zopet zahvala g. učiteljici. Med razdelitvijo darov je bil pravi živ-žav.

Proti koncu proslave stopi v dvorano tudi g. Oberžan, ki je prispel iz Belgije, ki nas je v kratkem nagovoru spodbujal k medsebojni ljubezni in slogi.

Prav lep večer smo doživeli!

Občni zbor društva v Heerlerheide se vrši 22. januarja po sv. maši v patronatu v Nieuw Einde. Prosimo, da se vsi člani udeleže.

Hoensbroek. Miklavžev večer je potekel kar najlepše dne 18. decembra. Obdarovanih je bilo 60 otrok. Miklavž je bil skoro bolj hud, kakor parkelj, zato so bili otroci tudi kar zadovoljni.

Za lepa voščila in deklamacije se Miklavž lepo zahvali Hladinovim otrokom in Šentjurcovim. Posebna hvala še gdčni učiteljici, ki je naučila otroke in tudi z našim zborom skupaj pela naše pesmi.

Občni zbor društva se je vršil v Hoensbroeku 1. januarja ob navzočnosti g. patra Teotima, g. Oberžana, in g. Poolajen, hrvatskega jezuitskega patra iz Leuvena (Belgija), ki se slučajno muči v Holandiji. Zelo smo bili veseli teh obiskov. Občni zbor je potekel v splošno zadovoljnost, izvoljen je bil prejšnji odbor enoglasno. — Le žal nam je, da se nekateri naši Slovenci tako odtegujejo društvemu življenju. Nekaj časa so tako navdušeni za društveno gibanje, potem pa se kar naenkrat vse ohladi in izstopijo iz društva. Ne bodimo vendar osebni ali pa kakor mali otroci, ki vsako malenkost zamerijo. Šaj smo možje!

Nieuwenhagen je tudi kaj lepo proslavil svoje Miklavževo združen z božičnim družinskim večerom. Slovesnost se je vršila na Štefanov v društvenem lokalu. Nastopili so tudi šolski otroci pod vodstvom gdčne Ažmanove.

Občni zbor se vrši pri nas 15. januarja po slovenski službi božji.

V Lutterade se je vršil občni zbor 1. januarja. Poročila nismo prejeli, zato tudi ne moremo natančno poročati.

Drobne novice.

Srebrno poroko sta praznovala na Silverstrovo ugledna Franc in Alojzija Frelih, stanujoča v Brunssum, Voorstr. 11.

Bila sta ta dan s celo svojo družino v cerkvi pri sv. maši, na to pa se poveselila v krogu svojih treh pridnih otrok in dobrih znancev in sosedov na svojem prijetnem domu; slavlja se je udeležil tudi slovenski duhovnik. Slavljenca sta prejela ta dan veliko cvetlic in lepih častik. Tudi Rafael jima kliče: Bog ju živi še na mnoga leta!

Nekaj veselja našim malim smo hoteli prirediti, zato smo jim preskrbeli film, ki ga je predvajal g. Oberžan, in sicer 2. januarja v Unitas v Brunssum, in 3. januarja v patronatu v Hoensbroek. Prav zadovoljni so bili naši otroci, posebno jim je dopadel neumni kozel, ki se je dal tako za nos voditi od zvite lisice.

Božič v bolnici v Heerlenu so praznovali naši rojaki: Pirc Rl. iz Heerlerheide, Kampstr. 40., ki se zdravi že 12 tednov, zlomil si je bil nogo. Bogadi Jure (Hrvat) iz Heerlerheide, Heerenweg 246. ima bolečine v križu. Lupše Mihael istotako iz Heerlerheide je bil operiran, 7 tednov je moral v bolnico. Ameršek Marija iz Hoensbroeka je bila že pred tremi meseci operirana. Tudi otrok Karolina Zazjal, ki so ji lani pokopali namico, je morala za praznike v bolnici ostati.

Prijateljica Slovencev gdčna Gerra van den Boogaard, ki se nahaja sedaj na svojem domu v Vierlingsbeek (Noord Brabant) in ki jo vsi naši rojaki prav dobro poznajo, izroča vsem Slovencem iskrena voščila za Novo leto.

Potne liste naj dvignejo pri Kr. Konsulatu: Engler O., Frangeš S., Frelj M., Gognevac A., Garaj M., Hribernik J., Jeraj F., Kunej M., Kuder M., Kuder A., Klinar F., Kokalj P., Klun M., Kurnik J., Lipovšek H., Lampret M., Milasinovič S., Močnik K., Murn F., Narat V., Ožek Fr., Oder J., Ogrinc A., Oštir M., Petelejšek Fr., Popovič, Retar F., Ravbar R., Sluga V. J., Skorc J., Sotlar I., Trakoštanec L., Urbančič J., Umek A., Videc M., Vunjak S., Znidaršič I., Zupanc H.

„**Ob vstopu v novo leto** želim Vam vsem obilo božjega blagoslova, zdravja in tihe zadovoljnosti! Marija Ažman, učiteljica“.

S slovenske šole smo dobili vest, da so naši otroci jako pridni in da že prav dobro slovensko pišejo. Najboljše so napisali šolsko nalogo „Proslava izseljeniške nedelje tihle otroci: V Heerlerheide Stanko Kolar, v Nieuwenhagen Ivan Znidaršič, v Eygelshoven Rozalija Šmuk, v Lauradorp L. Gričar, v Chevremontu Rudi Ravnikar.

Najraje bi vse te naloge natisnili v našem listu, pa žal nimamo prostora. Otroci vi pa le pridni ostanite in se še bolj marljivo učite!

Mohorjeve knjige so tu. Oni, ki so jih lani naročili, jih dobe pri predsedniku svojega društva. Poštnina stane 30 centov. Nujno se prosi, da se takoj, ko prejmete letošnje knjige, tudi že naročite za prihodnje leto. Cena je ista ko lani, namreč en goldinar. Dobite 6 zelo lepih knjig.

Povejte tudi svojim sosedom, da si i oni naroče te najcenejše knjige!

Jugoslovanski rojak g. Poglajen, jezuitski pater, ki študira v Leuvenu (Belgija) se je mudil zadnje dni v holandskem Limburgu. Obiskal je naše delavske kolonije, ki mu zelo dopadejo. Prijaznega gospoda želimo še večkrat videti v svoji sredini!

Slovenskemu dekletu v Holandiji.

Danes pišem Tebi, sestra.

Dekle, na razpotju si. Mnogo terja od Tebe življenje. Vse okrog Tebe se zgublja v nejasnosti, razdvojenosti, negotovosti. Težko bi si tudi Ti postavljala cilje in še težje jih dosegla. Ti imaš svoj cilj, dekle, saj Te Brezmadežna dviga. Vabi nas v tih razgovor nas želi vplesti. Višje in višje nas vodi. Pot je strma, ozka. Na vrhunec nas bi rada pripeljala, kjer je Sin božji. —

Obhajali smo te dni spomin prelep —: novorojeno Dete je kraljevalo v jaslicah, tiho je plakalo in z drobnim smehljajem

osrečevalo božjo Mamico. Tudi me smo obogatele v svetonočni poeziji, prenovljene zremo v bodočnost. Na pot nam je velela Brezmadežna, k Njemu nam kaže Njena roka — tja pojdimo k večnoživemu Studencu, k presveti Evharistiji!

Mala peščica vas je tu v tujini, drage sestra. Tem potrebnejši so skupni razgovori.

Dekle slovensko! Tu je Tvoja pot samotna. V duši spe sanje in nade. V Tvojem srcu je prelepa pesem o rožmarinu in nageljnu. Varuj to pesem skrij jo globlje, da je ne bo oskrunilo pred časom nevredno uho. Skrbno čuvaj, da ne bo pesem razboljeno v Tebi zamrla.....!

Tudi Ti si mi blizu, sestra otožna. Mogoče Ti je Vsemogočni odtegnil prezgodaj materin božljaj in varno zavetje in tako kmalu ugasnil materin najslajši pogled. Sama si in tiho snivajo v Tebi spomini rane mladosti. Misliš na dneve, ki so bili — Zdaj žive v Tebi le kot presveti odmevi. Zdaj si sama, tako sama! Pa koliko rok bi rado seglo po cvetu Tvojem — nevidne, zločeste so te roke.

Dekle, sestra moja, postoj! Prisluhni..... Čula boš tam daleč še mnogo naših sestra. Pa ijm je tako toplo ob razgovorih. Ne mnogokrat, pa vendar redno se snidejo ob društvenih sestankih. Kaj jih veže, pozivlja, celo sili k skupnemu, vzajemnemu delu?

Tihe, tajno smejoče vezi dekliških duš je vzdramila Mamica in jim narekovala toliko lepih snidenj. Vse močne, z najlepšo zavestjo, da živi in se bori njim enako še druga sestra, da še mnogo sestra — so se vračale okrepane domov. O vsem so se pomenile, tudi o najtistem o najlepšem. V domove so prinašale solnce, mnogo solnce.

O, kako vse lepše, jasneje blesti v duši lučka, kako vse topleje je v kamrici — duši Tvoji, sestra, če si doživela lučko, ki jo je neslo božje Dete. Saj veš o svetonočni lepoti, o najgloblji poeziji, ki jo diha doživljanje najlepšega praznika v cerkvenem letu.

Vse lepše plapolata tudi naša lučka, ojačena je po smehljaju novorojenega Deteta.

Drage mi sestre! Varujmo lučko v kamrici svoji in prilivajmo ji..... Živa naj Ti bo misel na lepo slovensko zemljo, na domovino Tvojo!

Ne daj, da bi se razbohotalo tuje pleve v Tvojem srcu, ki bi izpodrnilo ljubezen do one bele hišice, kjer Ti tekla je zibelka. Mamica Tvoja Ti je pela slovensko uspavanko in Tvoje očke so postajale manjše in manjše — kar nič več niso občudovale živobarvnih podob na steklu, tudi rožam na oknu niso več odgovarjale..... Mamica pa je pela — lepo, najlepše. Nobena melodija še tako izlizanega šlagerja nam ne more tega nadomestiti. Če si pozneje kdaj pri sosedih čula pojočo slovensko mamico ob zibki — ne daj, da bi zamrla pesem. V Tebi naj živi, sestra!

Tudi naj ne ugasne spomin na prirodno krasoto naših krajev!

Lepa naša domovina! O, vemo še za njeno brezprimerno lepoto: zasneženi vrhovi in pobočja gora, večerna zarja jih je zajela. Njihova belina zardeva, zadnji solnčni pozdrav. Sestre! Naša domovina je lepa, prelepa je, da bi nam mogle karkoli iztrgati ljubezen do nje.

Z narodnimi pesmimi, ki bi se jih priučile, s spominskimi dnevi, pomenki bi se zamogle oddolžiti dragi materi — domovini!

Da bi se strnile v ozek krog, v družinico in se zamogle sesterski o vsem pomeniti — to je moja želja.

Blagoslovljeno, srečno Novo leto!

M. A.

V SPOMIN GOSPODU ŽUPNIKU KASTELICU.....

(Zložila ga. Rože iz Marine.)

Če pil je kdo iz take kupe,
kot pijemo brezdomci mi,
ne čuti skoro več udarcev
in nič se grenko mu ne zdi.

A zdaj je vendar zbolelo.
Bridko je zbodla v srca vest,
da nas zapušča On najboljši
naš oče in prijatelj zvest

Ne gre drugače. V zadnjih urah
se iščemo besed v slovo.
Kaj dolžni smo, to ve le Večni.
Namesto nas On plačal bo.

Mi revni, brez besed, otožni,
zdaj kličemo tih „Z Bogom“ le.
Saj enkrat šel! Če tukaj ne
tam v raju pa „Nasvidenje!“

NAŠIM MALIM.

Anton Martin Slomšek.

Meseca septembra smo slavili Slovenci spomin enega največjih sinov našega naroda, velikega škofa **Antona Martina Slomška**. Dne 24. septembra letos je namreč preteklo 70 let, odkar je Slomšek umrl (1. 1862). Tudi po vseh šolah v Jugoslaviji se je praznoval ta spominski dan. Zato morajo tudi naši otroci v Holandiji in sosednih državah zvedeti nekaj v tem možu.

Kdo je bil Slomšek? Zakaj se ga Slovenci spominjamo s hvaležnostjo in spoštovanjem? Kaj je storil za naš narod?

Kratko bi lahko odgovorili takole: Slomšek je bil škof, pesnik, pisatelj, učitelj, vzgojitelj. Zato moramo vedno šteti njega v vrsti onih slavnih Slovencev, katere imenujemo velike in znamenite moze našega naroda. Tako jim pravimo zato, ker so to zaslužili.

Zasluge Antona Martina Slomška za Slovence so velike in neprecenljive. Bog ve, ali bi brez njega Slovenci postali to, kar smo danes?

Slomšek se je rodil 26. novembra 1800, torej istega leta, kakor največji slovenski pesnik France Prešeren. Njegov rojstni kraj je Slom v župniji Ponikva blizu Celja, na Štajerskem. Postal je duhovnik, pozneje škof. Umrl je v Marijboru, kjer je tudi pokopan.

Bil je zelo nadarjen in izobražen. Mnogo se je učil. A tudi sam je pisal knjige. Morebiti si že kdaj čital ali pa še boš knjige z naslovom „Drobtinice“? Glej, te knjige s povestmi in pesnimi je pred skoraj sto leto začel pisati in izdajati Slomšek. Mogoče ste doma naročeni na „Mohorjeve knjige“, ki jih izdaja družba sv. Mohorja v Celju? Ali pa tudi več, da te knjige izhajajo že več ko osemdeset let in da je vse to v prvi vrsti zasluga Slomška?

Danes se v Jugoslaviji, kjer bivajo Slovenci, poučujejo v šoli vsi predmeti v slovenščini. Takrat, ko je živel Slomšek, je bilo to drugače. Še le on je dosegel, da smo Slovenci dobili svojo narodno slovensko šolo.

Škof Slomšek je torej veliko storil za našo sedanjo domovino. In zakaj se je toliko trudil? Ljubil je narod slovenski in njegov jezik. Kar je povedal o maternem jeziku, lahko čitamo v Slovenski čitanki.

Takole nas uči Slomšek: „Med vsemi jeziki mora biti Slovincem naš materni jezik najljubši..... Kdor svoj materni jezik zavže ter ga pozabi in zapusti, je podoben zmedenemu pijancu, ki zlato v prah potepta in ne ve, kakšno delo si dela..... Materni jezik je najdražja dota..... Kot hvaležni sin svoje ljube matere želim, naj bi bila slovenska moja poslednja beseda, prav kakor je bila slovenska moja prva“.

Te besede si morajo tudi naši otroci v tujini globoko vtisniti v srce.

O šoli je rekel škof Slomšek: „Zlati nauk več velja kakor zlat denar. Pa še več so učitelji vredni, ki skrbijo za odgojo mladine. Mladeniču drugi starši so njegovi učitelji in blagor mu, kdor pride v roke dobrim, modrim učnikom.“

Eno najlepših naročil našega Slomška pa so besede, ki se jih, otrok, nauči na pamet: „Vrli Slovenci! Ne pozabite, da ste

sinji matere Slove! Naj vam bo drago materno blago: sveta vera in pa beseda materna. Prava vera bodi Vam luč, materni jezik bodi Vam ključ do zveličanske narodne omike.“

UREDNIŠKI KOT.

Tretji letnik našega lista začenjamo. Pri tem čutimo prijetno dolžnost, da se najlepše zahvalimo vsem, ki so nas doslej podpirali pri izdajanju lista. Uredniku je v največje zadoščenje to, da prejme vedno mnogo pisem, kjer mu pišejo naši ljudje, da imajo „Rafaela“ izmed vseh listov najraje. To je prava zavest: list ni last urednika, temveč je z eno besedo: **naš delavski - izseljeniški list** in kot tak naša skupna last. Bodimo ponosni na ta svoj list!

Če se pa Rafael Tebi dopade, poskrzbi, da ga bodo brali tudi drugi. Ne le brali, temveč tudi naročili! Saj veš v skupnosti je moč! Če so časi še tako slabi, tistih par centov ali frankov ali pfenikov še zmore vsak, da plača naš list. V letu 1933 smo celo pripravljene pošiljati vsem našim brezposelnim Jugoslovanom naš list za polovično ceno. Samo javite nam in pa priložite potrdilo tamkajšnega društva ali slovenskega duhovnika ali rudniško potrdilo, da ste res brezposelni in prav radi Vam bomo pošiljali list za polovično ceno.

Kako radi bi v Rafaelu priobčili več slik, ali mu od časa do časa dodali kako lepo ilustracijo. To pa ni mogoče, dokler se število naročnikov ne poviša.

Naj bo januar mesec agitacije za naš list! V vsako slovensko hišo Rafaela!

Naročnina Rafaela znaša:

1. v Holandiji 80 centov na skupen, 90 centov na posamezen naslov;
2. v Franciji 6 frs. na skupen, 7.50 frankov na posamezen naslov;
3. v Belgiji 12 frs. na skupen, 14 frankov na posamezen naslov;
4. v Nemčiji 1.20 marko.
5. v Jugoslaviji 25 dinarjev.

Dopise za prihodnjo številko mora imeti uredništvo vsaj 25. januarja.

Slovenski krojač

IVAN ŽAJBER

se je preselil iz Brunssuma v

Heerlerheide, Uterweg 54.

Se priporoča!

Vedno sveže ŠPECERIJSKO in najboljše MANUFAKTURNO BLAGO imam vedno v zalogi po jako zmerni ceni.

Svoji k svojim!

Vljudno se priporoča

JOSIP in ANA BEVC

Koningin Wilhelminastraat 24, aan den Bosch, Eygelshoven.

Najboljši in najprimernejši holandski katoliki dnevnik za Slovence v Limburgu je

IMBURGSCH DAGBLAD

S SVOJO VISOKO ZAVAROVALNICO

UPRAVA: HEERLEN, NOBELSTRAAT No. 13

PODRUZNICE: KERKRADE, Eijnderstraat 38

SITTARD, St. Petrusstraat 4

MAASTRICHT, Stationstr. 43

Narocnina: cetrletno 2.65 fl, mesечно 0.90, in tedensko 0.20 fl.

Banka Baruch ♦ Paris

Naslov za brzojavke:
JUGOBARUCH PARIS 22

15, rue Lafayette, 15

Telefon: Trinité 81-74
Trinité 81-75

Banka jugoslovanskih izseljencev v
Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu

Nakazuje denar v vse kraje Jugoslavije najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Na izrecno zahtevo pošlje dinarske bankovce tudi v Holandijo.

Vsi poštni uradi v Holandiji sprejemajo vplačila na naš
ČEKOVNI RAČUN STEVILKA 145866

Položnice se dobe pri vseh poštnih uradih kakor tudi pri nas brezplačno. Hitra in točna postrežba.

AMSTERDAMSKA BANKA PODRUŽNICA HEERLEN

TU SE DOBE VEDNO
DINARJI PO NAJBOLJŠI
VALUTI.

Zavarovalna družba

„Oude Haagsche van 1836“

je najstarejša v Nizozemski. Rezervni zaklad nad 10 milj. gold. Nizke premije, ogromen kapital, točna postrežba.

Vprašajte pri: W. v. Werven, Ganzeweide Heerlerheide, ali: Franc Potisk, Waubacherweg 2, Eijgelshoven, (zastopnik za Kerkrade, Chevremont, Eijgelshoven, Waubach, Nieuwenhagen, Schaesberg) ali: Alojz Groznik, Rijksweg Zuid 134, Lutterade-Geleen (zastopnik za Beek, Lutterade, Geleen, Sittard).

Z.H.B. PIVO

MORATE ZAHTEVATI!
DOBITE GA POVSOD
ZALOGA

DEN HAAG

HEERLEN

TELEFON 205

Zahtevajte Z.H.B. pivo v steklenicah! Kdor ga enkrat poskusi, ostane stalen odjemalec